

מועד קטן כח. (שורה 3) עד כט. (סוף המסכת)

ביאורים

"שכן בלשון יוני קורין לאחת הן": "כשתראה בדברי רז"ל שמפרשים תיבה ואומרים שכן הוא לשון יוני או לשונות אחרים של גוי... אל יעלה בדעתך שהתורה כתבה אלו הלשונות שאינן לשון קודש, אלא הכי פירושו, כשברא הקב"ה עולמו לא היה רק לשון הקודש... וכשבבל הקב"ה הלשונות בדור הפלגה, בא לשון הקודש גם כן בשאר הלשונות, והתיבות הנ"ל הם לשון קודש ונבללו בלשון יוני..." (של"ה, חלק תושבע"פ יד/ו)

מיתת צדיקים מכפרת

כמו פרה אדומה (נסמכה מיתת מרים לפרשת פרה), וכמו בגדי כהונה (נסמכה מיתת אהרון לפרשת בגדי כהונה).

חיים, בנים, פרנסה

תלויים במזל, ולא בזכויותיו של אדם. (לכן למרות שגם רבה וגם רב חסדא היו צדיקים – רבה היה עני וחי מעט, ואילו ר"ח היה עשיר וחי הרבה)

ברייתא

אך אם כבר עבר את גיל 80, זו היא מיתת נשיקה.

מהירות המיתה

מת בפתאומיות: מיתה חטופה. (ר' תוס')
חלה יום אחד ומת: מיתה דחופה. (רחב"ג: מיתת מגפה)
חלה שני ימים ומת: מיתה דחוייה.
חלה 3 ימים ומת: מיתת גערה.
חלה 4 ימים ומת: מיתת נזיפה.
חלה 5 ימים ומת: מיתה רגילה.

גיל המיתה

מת בגיל 50: זו היא מיתת כרת.
מת בגיל 52: זו היא מיתתו של שמואל הרמתי.
מת בגיל 60: זו היא מיתה בידי שמים.
מת בגיל 70: זו היא מיתת שיבה.
מת בגיל 80: זו היא מיתת גבורות.

מיתה מגיל 50 עד 60 היא מיתת כרת, התנא לא ציין זאת בשל כבודו של שמואל.

משנה

עינוי: כל הנשים מקוננות יחד.
קינוי: אחת מקוננת וכולן חוזרות אחריה.

התנהגות הנשים בימים מיוחדים

לפני הקבורה:

בחוה"מ: מענות - אך לא מטפחות ולא מקוננות. [ר' ישמעאל: הסמוכות למטה מטפחות]
בר"ח, חנוכה, פורים: מענות ומטפחות - אך לא מקוננות.

לאחר הקבורה:

בחוה"מ, ר"ח, חנוכה, פורים: לא מטפחות ולא מקוננות ולא עונות.

תנחומי החכמים לר' ישמעאל לאחר מיתת בניו:

ר' טרפון: כל ישראל בכו על מות נדב ואביהוא שעשו רק מצוה אחת
ר"י הגלילי: כל ישראל ספדו לאביה בן ירבעם שעשה רק דבר אחד טוב
ראב"ע: על צדקיהו מלך יהודה שעשה רק מצוה אחת נאמר שבשלום ימות
ר' עקיבא: על אחאב מלך ישראל שעשה רק דבר אחד טוב נאמר שהמספד היה גדול מאוד - ק"ו לבניך.
 - ק"ו לבניך.
 - ק"ו לבניך.
 - ק"ו לבניך.

ההבטחה למות בשלום אין כוונתה שהכל היה בסדר אלא שתהיה נחמה מסויימת בחייו (צדקיהו נחשב 'מת בשלום' כיוון ששוחרר מכלאו מפאת מות נבוכדנצר, ויאשיהו נחשב 'מת בשלום' כיוון שהמקדש לא נחרב בימיו)

1. המנחמים לא רשאים לומר דבר - עד שהאבל יפתח בדיבור.
2. אלו יושבים בראש: אבל (ואשב ראש), חתן (כחתן יכהן פאר' - חתן נחשב ככהן), וכהן (וקידשתו).

המקור: "ואתה תבא אל אבותיך בשלום".

הנפטר מן המת יאמר לו: "לך בשלום".

המקור: דוד אמר לאבשלום "לך בשלום" והוא הלך ונתלה, ואילו יתרו אמר למשה "לך לשלום" והוא הלך והצליח.

הנפטר מן החי יאמר לו: "לך לשלום".

"ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון"

רבי לוי: היוצא מבית הכנסת לבית המדרש ולהיפך (המקשר את לימוד תורת ה' אל תפילה נוכח ה') - זוכה ומקבל פני שכינה.

רב: תלמידי חכמים אין להם מנוחה (תמיד הם מתקדמים ומשתפרים) אפילו לעולם הבא.